

Buddho Journal

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/Buddho>

ISSN: 3057-1200 (Online)

Buddhism trough Thai Cultural: Chak Phra Tradition, Thod Pha Pa Festival and Long Boat Racing Tradition in Surat Thani Province

พระพุทธศาสนาสู่วัฒนธรรมไทยตามประเพณีชั้กพระ

การทอดผ้าป่า และการแข่งเรือยาวในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Author & Corresponding Author*

Pramaha Suwat Suwatthano Srikaew*

พระมหาสุวัฒน์ สุวตฺตโน ศรีแก้ว*

Affiliation:

Faculty of Religion and Philosophy, Mahamakut Buddhist University, Thailand.

คณะศาสนาและปรัชญา สาขาพระพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหา
มกุฏราชวิทยาลัย ประเทศไทย

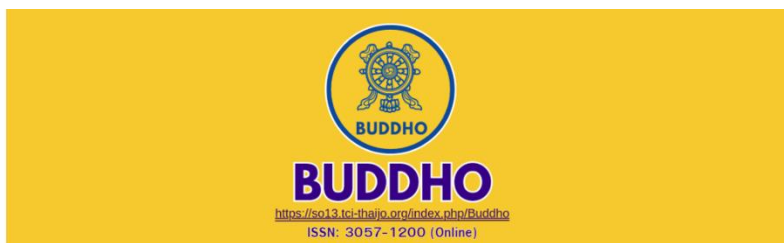
Email: suwat.sri@student.mbu.ac.th

Article history:

Received: 19/05/2023, Revised: 13/06/2023,
Accepted: 25/06/2023, Available online: 01/07/2023

How to Cite:

Srikaew, P. S. S. (2023). Buddhism trough Thai Cultural: Chak Phra Tradition, Thod Pha Pa Festival and Long Boat Racing Tradition in Surat Thani Province. *Buddho Journal*, 2(3), 37-50

Academic Review Articles

Buddhism through Thai Culture: Chak Phra Tradition, Thod Pha Pa Festival and Long Boat Racing Tradition in Surat Thani Province

Pramaha Suwat Suwatthano Srikaew*

พระพุทธศาสนาสู่วัฒนธรรมไทยตามประเพณีชักพระ การทอดผ้าป่า

และการแข่งเรือยาวในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พระมหาสุวัฒน์ สุวตฺตโน ศรีแก้ว*

Abstract

This study explores the influence of Buddhism on Thai culture through the traditional ceremonies of the Chak Phra festival, the Thot Kathin robe offering, and the longboat racing festival in Surat Thani Province. A qualitative research approach was employed, incorporating document analysis, in-depth interviews, and field observations. The findings reveal that the Chak Phra procession reenacts Buddhist history to honor the Buddha's virtues and foster communal unity. The Thot Kathin robe offering reflects the Buddhist principle of *dānamaya* (generosity), emphasizing merit-making and selflessness. Meanwhile, longboat racing, though competitive in nature, embodies moral values related to perseverance and solidarity. This study highlights that these traditions not only preserve the cultural identity of the people of Surat Thani but also serve as a means of propagating Buddhist teachings and strengthening community bonds.

Keywords: Buddhism, Thai culture

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อวัฒนธรรมไทยผ่านประเพณีชักพระ การทอดผ้าป่า และการแข่งเรือยาวในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตภาคสนาม ผลการศึกษาพบว่า ประเพณีชักพระเป็นการจำลองพุทธประวัติเพื่อรำลึกถึงพุทธคุณและส่งเสริมความสามัคคีของชุมชน ขณะที่การทอดผ้าป่าเป็นการปฏิบัติตามหลักทานมัย สะท้อนถึงจิตสำนึกแห่งบุญกุศลและความเสียสละ ส่วนการแข่งเรือยาว แม้มีลักษณะของการแข่งขัน แต่แฝงไปด้วยคติธรรมเกี่ยวกับความเพียรพยายามและความสมัคสมานสามัคคี งานวิจัยชี้ให้เห็นว่าประเพณีเหล่านี้ไม่เพียงแต่รักษาสืบทอดลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวสุราษฎร์ธานี แต่ยังเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาและเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนได้อย่างลึกซึ้ง

คำสำคัญ: พระพุทธศาสนา, วัฒนธรรมไทย

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย เนื่องจากหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาได้หลอมรวมเข้ากับวิถีชีวิตของประชาชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในด้านประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อและค่านิยมของสังคมไทยในแต่ละภูมิภาค (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2562) จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการผสมผสานพระพุทธศาสนาเข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านประเพณีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น ประเพณีชักพระ การทอดผ้าป่า และการแข่งเรือยาว ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเทศกาลออกพรรษา

ประเพณีชักพระ เป็นประเพณีที่มีรากฐานมาจากพุทธศาสนาและมีความเชื่อมโยงกับพุทธประวัติ กล่าวว่าเป็นการจำลองเหตุการณ์ที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ หลังจากแสดงพระอภิธรรมโปรดพระพุทธมารดา เมื่อเสด็จกลับมายังโลกมนุษย์ พระอินทร์ได้เนรมิตบันไดสามสาย ได้แก่ บันไดทอง บันไดเงิน และบันไดแก้ว เพื่ออำนวยความสะดวกในการเสด็จลงสู่เมืองสังกัสสนคร (ราชบัณฑิตยสภา, 2561) ภาพเหตุการณ์ดังกล่าวถูกนำมาสร้างเป็นขบวนแห่พระพุทธรูปประดิษฐานบนบุษบกอันวิจิตรงดงาม แล้วแห่แหนไปตามเส้นทางเพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้ร่วมกันทำบุญและสักการะ

จุดเด่นของประเพณีชักพระในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ การชักพระทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งแตกต่างจากพื้นที่อื่นที่มักจะจัดในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง การชักพระทางน้ำใช้เรือพระที่ได้รับการตกแต่งอย่างงดงาม ล่องไปตามแม่น้ำตาปี เพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำมีโอกาสร่วมทำบุญได้อย่างทั่วถึง ขณะที่การชักพระทางบก

ใช้รถบุษบกที่ประดับด้วยดอกไม้และเครื่องสักการะ ซึ่งแสดงถึงความศรัทธาและความวิจิตรบรรจงของชาวบ้านที่ร่วมแรงร่วมใจกันจัดงาน (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2564)

การทอดผ้าป่าเป็นอีกหนึ่งประเพณีที่สำคัญ ซึ่งสะท้อนถึงความศรัทธาและความร่วมมือของชุมชน โดยประชาชนจะร่วมกันจัดฟุ่มผ้าป่าและนำไปถวายวัด เพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางศาสนาและสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ การแข่งเรือยาวยังเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน โดยมีการจัดแข่งขันเรือยาวชิงถ้วยพระราชทานฯ ซึ่งเป็นที่รู้จักทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ กิจกรรมนี้ไม่เพียงแต่เป็นการแสดงถึงความสามารถและความร่วมมือของชาวบ้าน แต่ยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของจังหวัด

ดังนั้น ประเพณีชักพระของจังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงมิใช่เพียงแค่กิจกรรมทางศาสนา แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ของความร่วมมือและความสามัคคีในชุมชน รวมถึงเป็นสื่อกลางในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ในสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง การศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อวัฒนธรรมไทยผ่านประเพณีเหล่านี้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงเป็นการทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและวัฒนธรรม รวมถึงการสืบสานและอนุรักษ์ประเพณีที่มีคุณค่าเหล่านี้ต่อไป

บริบททางสังคมชาวพุทธ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทย เป็นพื้นที่ที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาในภูมิภาคนี้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดวิถีชีวิต ค่านิยม และประเพณีของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสืบทอดวัฒนธรรมและการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน

การสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรม

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการสืบทอดประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง เช่น ประเพณีชักพระ การทอดผ้าป่า และการแข่งเรือยาว ประเพณีเหล่านี้ไม่เพียงแสดงถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนา แต่ยังเสริมสร้างความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชน เช่น ประเพณีชักพระเป็นประเพณีสำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการจัดขบวนแห่พระทั้งทางบกและทางน้ำ โดยมีการตกแต่งเรือพนมพระอย่างสวยงาม ประเพณีนี้สะท้อนถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาและเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน ประเพณีทอดผ้าป่าเป็นการทำบุญที่ชาวพุทธในสุราษฎร์ธานีสืบทอดมาอย่างยาวนาน การทอดผ้าป่าเป็นการร่วมกันทำบุญของชุมชน (สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2565) ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชน การแข่งเรือยาวเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นร่วมกับประเพณีชักพระและทอดผ้าป่า เป็นการแข่งขันที่ต้องใช้ความสามัคคีและความร่วมมือของสมาชิกในทีม ซึ่งสะท้อนถึงความสามัคคีของชุมชน ประเพณีชักพระ การทอดผ้าป่า และการแข่งเรือ

ยาวในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ประเพณีเหล่านี้ไม่เพียงแสดงถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนา แต่ยังเสริมสร้างความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับวิถีชีวิต

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีประชากรส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดวิถีชีวิต ค่านิยม และประเพณีของชุมชน หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสังคม นอกจากนี้ วัดยังเป็นศูนย์กลางของชุมชน ทำหน้าที่เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา การศึกษา และการพบปะสังสรรค์ของชาวบ้าน บทบาทของวัดในชุมชนวัดในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีบทบาทสำคัญในหลายด้าน เช่น วัดพัฒนาราม ซึ่งเป็นศูนย์รวมความเชื่อและความศรัทธาของชาวสุราษฎร์ธานี (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2564) นอกจากนี้ ยังเคยเป็นโรงพยาบาลแผนโบราณแห่งแรก และเป็นสถานที่ถือน้ำพิพัฒน์สัตยาตั้งแต่อดีต อีกตัวอย่างหนึ่งคือ วัดจันทราวาส ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านวัดจันทน์ และเป็นสถานที่จัดกิจกรรมของชุมชน แม้ว่าอุโบสถหลังเก่าจะมีความชำรุดทรุดโทรม แต่ชาวบ้านในชุมชนมีความพร้อมที่จะร่วมกันทำบุญในการก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่ การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมวัดในสุราษฎร์ธานียังมีบทบาทในการพัฒนาจิตใจของคนในชุมชน โดยนำหลักพุทธธรรมมาเสริมระบบการศึกษา เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาและส่งเสริมความสงบสุขในสังคมไทย พระพุทธศาสนาและวัดมีบทบาทสำคัญในการกำหนดวิถีชีวิตและค่านิยมของประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยวัดทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา การศึกษา และการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสังคม

ความท้าทายและการปรับตัว

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา พระพุทธศาสนาในประเทศไทยเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นและศรัทธาของพุทธศาสนิกชน หนึ่งในปัญหาที่สำคัญคือการบิดเบือนคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการนำหลักธรรมไปใช้ในทางที่ผิดหรือแอบอ้างเพื่อประโยชน์ส่วนตน ส่งผลให้เกิดความสับสนและความเสื่อมถอยของศรัทธาในหมู่ประชาชน นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเรื่องการปลอมบวช ซึ่งเป็นการแทรกซึมที่ก่อให้เกิดผลร้ายต่อพระพุทธศาสนา เพื่อรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ คณะสงฆ์และชุมชนชาวพุทธได้พยายามปรับตัวและหาแนวทางแก้ไข โดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา และการเฝ้าระวังการบิดเบือนคำสอน (พระมหาสุทิตย์ อาภากร, 2561) นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมบทบาทของพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม (Socially Engaged Buddhism) ซึ่งเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองปัญหาสังคมยุคใหม่ โดยเน้นการผูกพันระหว่างพระพุทธศาสนากับสังคม และการตีความพุทธธรรมให้ครอบคลุมปัญหาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม.ป.ป.). อย่างไรก็ตาม การเผชิญกับความ

ทำลายเหล่านี้นี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งคณะสงฆ์ ชุมชนชาวพุทธ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อรักษาความบริสุทธิ์และความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในสังคมไทยต่อไป

สรุปบริบททางสังคมของชาวพุทธในจังหวัดสุราษฎร์ธานีสะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างศาสนาและวิถีชีวิตของประชาชน การสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างอัตลักษณ์และความเข้มแข็งของชุมชน อย่างไรก็ตาม การปรับตัวต่อความท้าทายใหม่ ๆ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อรักษาความยั่งยืนของพระพุทธศาสนาในสังคมไทย

แนวคิดหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาที่มีต่อประเพณีชักพระ

ประเพณีชักพระ: ความหมาย ประวัติความเป็นมา และการปฏิบัติในปัจจุบัน ประเพณีชักพระหรือที่เรียกอีกชื่อว่าลากพระ เป็นหนึ่งในประเพณีสำคัญของชาวไทยพุทธในภาคใต้ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบัน คำว่า "ลากพระ" และ "ชักพระ" แม้จะมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่มีลักษณะการปฏิบัติที่แตกต่างกันไป ตามท้องถิ่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) บทความนี้จะกล่าวถึงความหมายของประเพณีชักพระ ต้นกำเนิด และการปฏิบัติในปัจจุบันโดยเฉพาะในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความหมายของประเพณีชักพระตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน คำว่า "ลาก" หมายถึง การดึงให้เคลื่อนที่ไปตามพื้น เช่น ลากเกวียนหรือลากรถ ส่วน "ชัก" หมายถึง การดึงสายเชือกหรือวัสดุอื่นเพื่อให้วัตถุเคลื่อนที่ไปตามต้องการ เช่น การชักธงขึ้นเสา ดังนั้น การ "ลากพระ" หมายถึง การลากไปตามพื้นถนนเรียบ ๆ ขณะที่ "ชักพระ" หมายถึง การใช้แรงดึงพระพุทธรูปขึ้นที่สูงหรือลากผ่านเนินที่ต้องใช้แรงมากกว่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

ต้นกำเนิดของประเพณีชักพระนักวิชาการบางท่านสันนิษฐานว่าประเพณีชักพระมีรากฐานมาจากพิธีกรรมในศาสนาพราหมณ์ที่นิยมแห่เทวรูป ต่อมาชาวพุทธได้นำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา โดยมีหลักฐานจากพุทธประวัติที่กล่าวถึงเหตุการณ์ที่พระพุทธเจ้าทรงกระทำยมกปาฏิหาริย์ ณ กรุงสาวัตถี และต่อมาทรงเสด็จไปจำพรรษาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เพื่อแสดงธรรมโปรดพระพุทธมารดา ครั้นถึงวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ซึ่งตรงกับวันออกพรรษา พระองค์เสด็จกลับมายังโลกมนุษย์ โดยมีประชาชนมารอรับเสด็จและถวายภัตตาหาร (พระไตรปิฎก เล่มที่ 14, ข้อ 161-162) นับแต่นั้นมาจึงเกิดเป็นประเพณีชักพระเพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์ดังกล่าว

ประเพณีชักพระในปัจจุบันกรณีจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ยังคงรักษาประเพณีชักพระไว้อย่างเข้มแข็ง โดยจัดขึ้นเป็นงานบุญใหญ่ประจำปีที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ ประเพณีนี้แบ่งออกเป็น

สองรูปแบบ ได้แก่ "ชักพระทางบก" และ "ชักพระทางน้ำ" ซึ่งจำลองเหตุการณ์การเสด็จลงจากดาวดึงส์ของพระพุทธองค์ตามที่ระบุใน "เทโวโรหนสูตร" (พระไตรปิฎก เล่มที่ 14, ข้อ 161-162)

การจัดงานประเพณีชักพระในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีลักษณะดังนี้ การเตรียมการก่อนถึงวันออกพรรษา วัดและชาวบ้านจะร่วมกันตกแต่งรถพระหรือเรือพระอย่างวิจิตรงดงาม โดยนำพระพุทธรูปประดิษฐานบนบุษบกที่เรียกว่า "นมพระ" พิธีชักบาตรเทโวมีขึ้นในเช้าวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ชาวบ้านจะทำบุญตักบาตรพระภิกษุสงฆ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในการเสด็จกลับของพระพุทธเจ้า การชักพระจะทำหลังพิธีตักบาตร จะมีการชักพระโดยชาวบ้านช่วยกันลากเรือพระทางน้ำหรือรถพระทางบก พร้อมกับตีกลองโพนประกาศให้ทราบทั่วกัน การเฉลิมฉลองเป็นส่วนหนึ่งของงานชักพระในสุราษฎร์ธานียังมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การแข่งเรือยาว และการทอดผ้าป่าร่วมด้วย ประเพณีชักพระ หรือที่เรียกว่าประเพณีลากพระหรือแห่พระ เป็นประเพณีทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญในภาคใต้ของประเทศไทย (สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2560) ประเพณีนี้มีการอัญเชิญพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนเรือพระ แล้วชักลากไปในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมทำบุญ

ประเพณีนี้สะท้อนหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาหลายประการ ดังนี้

1. การระลึกถึงพระพุทธรูป

ประเพณีชักพระเกิดขึ้นจากพุทธประวัติ เมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้าเสด็จกลับจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์หลังจากโปรดพระพุทธมารดาในพรรษาที่ 7 การอัญเชิญพระพุทธรูปออกแห่รอบเมืองเป็นการจำลองเหตุการณ์นี้ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนระลึกถึงพระพุทธรูปและเสริมสร้างศรัทธาในพระพุทธศาสนา (พระครูสังฆรักษ์สุทัศน์ มุนินโท (คักพันธ์), พัน ดอกบัว, และ สวัสดิ์ โฉมทัย, 2561)

2. การส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน

ประเพณีชักพระเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชน ทั้งในด้านการจัดเตรียม การประดับตกแต่งเรือพระ และการร่วมกันชักลากกระบวนการเล่นนี้ส่งเสริมความสามัคคีและความร่วมแรงร่วมใจ ซึ่งเป็นคุณค่าทางพุทธสุนทรียศาสตร์ที่ปรากฏในประเพณีวัฒนธรรมการชักพระในภาคใต้ (พระมหากิตติ สุจิตโต, 2556)

3. การอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

การสร้างสรรคเรือพระที่มีความสวยงามและประณีต แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปะที่สืบทอดกันมา การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และชุมชนในการจัดกิจกรรมนี้ ช่วยในการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมให้คงอยู่ ประเพณีชักพระเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญต่อชาวพุทธในภาคใต้ โดยมีรากฐานจากพุทธประวัติ และยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในจังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งมีการจัดงานอย่างยิ่งใหญ่ เป็นการผสมผสานระหว่างศรัทธาทางศาสนาและการสืบทอดวัฒนธรรมประจำถิ่น ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์และส่งเสริมให้คงอยู่ต่อไป

การทอดผ้าป่ากับความสำคัญทางพระพุทธศาสนา

การทอดผ้าป่าเป็นพิธีกรรมทางศาสนาพุทธที่มีความสำคัญในสังคมไทย โดยเป็นการถวายผ้าและเครื่องอุปบริขารแก่พระภิกษุสงฆ์ ลักษณะของการทอดผ้าป่ามีความคล้ายคลึงกับพิธีทอดกฐิน แต่แตกต่างกันในแง่ของระยะเวลาและกฎเกณฑ์ กล่าวคือ การทอดกฐินจะต้องกระทำภายในระยะเวลา 1 เดือนหลังออกพรรษา และวัดหนึ่งสามารถรับกฐินได้เพียงปีละครั้งเท่านั้น ในขณะที่การทอดผ้าป่าสามารถทำได้ตลอดทั้งปี โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและจำนวนวัดที่สามารถรับการถวายผ้าป่า (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2561)

กำเนิดของพิธีทอดผ้าป่า

ตามหลักฐานทางพระพุทธศาสนา การทอดผ้าป่ามีต้นกำเนิดตั้งแต่สมัยพุทธกาล ในช่วงแรกพระพุทธเจ้ายังไม่ได้ทรงอนุญาตให้พระภิกษุรับจีวรจากชาวบ้าน พระภิกษุจึงต้องเก็บผ้าที่ถูกร้างแล้ว เช่น ผ้าที่ห่อศพหรือผ้าที่ชำรุด มาเย็บรวมกันเพื่อใช้เป็นจีวร (พระไตรปิฎก เล่มที่ 7, ขุททกนิกาย วิภังค์, มหาวิภังค์) ครั้นเมื่อชาวบ้านเห็นความลำบากของพระสงฆ์ จึงได้นำผ้ามาถวายโดยทอดทิ้งไว้ตามป่าช้าและริมทางเดิน เมื่อพระพุทธเจ้าทรงทราบเรื่องนี้ จึงทรงอนุญาตให้พระภิกษุสามารถรับผ้าที่ถูกร้างแล้วโดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดวินัยสงฆ์ ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของประเพณีการทอดผ้าป่า (มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2562)

การทอดผ้าป่าในประเทศไทย

ในประเทศไทย พิธีทอดผ้าป่าได้รับการสืบทอดและพัฒนาเรื่อยมา โดยในสมัยรัชกาลที่ 4 พระองค์ทรงฟื้นฟูขนบธรรมเนียมทางพระพุทธศาสนา ทำให้พิธีทอดผ้าป่ากลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย และเป็นโอกาสที่พุทธศาสนิกชนสามารถสร้างบุญกุศลได้โดยไม่จำกัดช่วงเวลา (กรมศิลปากร, 2560) การทอดผ้าป่าในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ เช่น การทอดผ้าป่าข้าวสุก การทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา และการทอดผ้าป่าเพื่อบำรุงศาสนสถาน ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

การทอดผ้าป่าในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีรูปแบบการทอดผ้าป่าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองหรือบ้านดอน ที่นิยมจัดพุ่มผ้าป่าหน้าบ้าน ประเพณีนี้มีมาตั้งแต่สมัย "ขุนโชคชัยการ" ซึ่งเป็นกำนันในพื้นที่ และได้รับการฟื้นฟูโดย "นางพยอม สารสิน" ในปี พ.ศ. 2467 ต่อมาจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ยกระดับให้พิธีทอดผ้าป่าเป็นงานประจำจังหวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2565) ในช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 บ้านเรือนและร้านค้าจะจัดพุ่มผ้าป่าตกแต่งอย่างสวยงาม พร้อมทั้งมีการจัดแสดงพุทธชาดเกี่ยวกับนรกและสวรรค์ โดยพุ่มผ้าป่าจะประกอบด้วยผ้าหนึ่งผืนสำหรับพระสงฆ์ชักเป็นผ้าบังสุกุล ปิ่นโตอาหาร และเครื่องอัฐบริวารอื่นๆ เช่น รม ไฟฉาย และเครื่องใช้จำเป็น โดยทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับศรัทธาของเจ้าของพุ่มผ้าป่า (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2564)

สรุปการทอดผ้าป่าเป็นประเพณีที่มีรากฐานมาจากพุทธศาสนาและยังคงเป็นพิธีกรรมที่สำคัญของชาวพุทธไทยจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ได้สืบทอดประเพณีนี้มาเป็นเวลาหลายศตวรรษ การทอดผ้าป่านอกจากจะเป็นการสั่งสมบุญกุศลแล้วยังเป็นโอกาสที่ชุมชนจะได้ร่วมกันทำความดี อนุรักษ์วัฒนธรรม และส่งเสริมศาสนสถานให้มีความมั่นคงสืบไป

การแข่งเรือยาวความเป็นมาและความสำคัญทางวัฒนธรรม

การแข่งเรือยาวเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมสำคัญที่จัดควบคู่กับงานประเพณีชักพระและทอดผ้าป่า โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีและความสนุกสนานให้กับชุมชน (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2562) นอกจากนี้ การแข่งเรือยาวยังเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยที่สืบทอดมาอย่างยาวนานและมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านริมแม่น้ำในหลายภูมิภาคของประเทศไทย

การแข่งขันเรือยาวในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการแข่งขันเรือยาวที่โดดเด่น โดยเฉพาะในแม่น้ำตาปี ซึ่งเป็นสถานที่จัดการแข่งขันมาอย่างยาวนาน ทั้งนี้ มีเรือยาวที่มีชื่อเสียง เช่น "เจ้าแม่ตาปี" และ "เจ้าแม่ธารทิพย์" ซึ่งเป็นที่รู้จักในระดับประเทศ และได้รับความสนใจจากชาวต่างชาติ (สมชาย, 2564) ปัจจุบัน การแข่งขันเรือยาวในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี พร้อมทั้งมีการชิงถ้วยพระราชทาน ซึ่งเป็นเกียรติสูงสุดของผู้เข้าแข่งขัน (กรมศิลปากร, 2565) การแข่งเรือยาวเป็นประเพณีสำคัญของหลายพื้นที่ในประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีการแข่งขันเรือยาวควบคู่กับงานชักพระและทอดผ้าป่า กิจกรรมนี้ไม่เพียงแต่สร้างความสนุกสนานและความสามัคคีในชุมชน แต่ยังมียุทธศาสตร์สำคัญต่อเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของท้องถิ่น (สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2563) บทความนี้จะ

วิเคราะห์ความสำคัญของการแข่งเรือยาวต่อชุมชนและเชื่อมโยงมุมมองทางพระพุทธศาสนาเพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่าที่ลึกซึ้งของประเพณีดังกล่าว

ความสำคัญของการแข่งเรือยาวต่อชุมชน

การแข่งเรือยาวไม่เพียงแต่เป็นกิจกรรมนันทนาการที่สร้างความสนุกสนานให้กับผู้เข้าร่วมและผู้ชม แต่ยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความสามัคคีในหมู่ชุมชน (สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2563) การจัดการแข่งขันเรือยาวยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดเติบโตจากการที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้าร่วมชมการแข่งขัน (พิทยา, 2561) การแข่งขันเรือยาวเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่ประชาชน เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือและความมีวินัยของผู้เข้าร่วมในการพายเรือเป็นทีมเดียวกัน นอกจากนี้ การแข่งขันยังเป็นโอกาสให้คนในชุมชนได้มารวมตัวกัน มีปฏิสัมพันธ์ และสืบสานวัฒนธรรมที่สืบทอดมาแต่โบราณ (พิทยา, 2561) นอกจากประเด็นทางวัฒนธรรมแล้ว การแข่งเรือยาวยังส่งเสริมเศรษฐกิจในท้องถิ่น โดยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาชมการแข่งขัน ทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ภาคบริการและการค้าขายในพื้นที่ (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2562)

การแข่งเรือยาวกับมุมมองทางพระพุทธศาสนา

เมื่อพิจารณาในเชิงพระพุทธศาสนา การแข่งเรือยาวสามารถเชื่อมโยงกับหลักธรรมสำคัญหลายประการได้แก่

1. หลักสังคหวัตถุ 4 – การแข่งขันเรือยาวสะท้อนให้เห็นถึงการให้ปัน (ทาน) ความสามัคคีและการช่วยเหลือกัน (สมานัตตตา) ในหมู่ชุมชน ทั้งในแง่ของการเตรียมทีม การร่วมแรงร่วมใจ และการสนับสนุนจากผู้ชมและผู้จัดงาน
2. หลักอิทธิบาท 4 – ผู้เข้าแข่งขันต้องมีฉันทะ (ความรักในสิ่งที่ทำ) วิริยะ (ความพากเพียร) จิตตะ (ความใส่ใจ) และวิมังสา (การพิจารณาและปรับปรุงตนเอง) เพื่อให้สามารถทำการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
3. หลักขันติและสติ – การแข่งขันเรือยาวต้องอาศัยความอดทนและความมีสติ เนื่องจากผู้พายเรือต้องควบคุมจังหวะให้เป็นหนึ่งเดียวกัน หากขาดสติหรือความอดทน อาจทำให้ทีมล้มเหลวได้ หลักธรรมนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญ of ขันติ (ความอดทน) และสติ (การมีสมาธิ) ซึ่งเป็นคุณค่าที่สำคัญในพระพุทธศาสนา

สรุปการแข่งขันเรือยาวเป็นส่วนสำคัญของประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดสุราษฎร์ธานีและยังเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ การแข่งขันเรือยาวยังช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่นและเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่ประชาชน ดังนั้น การส่งเสริมและสนับสนุนการแข่งขันเรือยาวควรเป็นสิ่งที่

ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามนี้คงอยู่ต่อไป การแข่งเรือยาวเป็นมากกว่ากิจกรรมนันทนาการ เนื่องจากมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความสามัคคีและเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งยังมีคุณค่าในเชิงพระพุทธศาสนา เนื่องจากสะท้อนหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี ความ پاکเพียร และสติปัญญา การสืบสานประเพณีการแข่งขันเรือยาวจึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับการอนุรักษ์และสนับสนุนเพื่อคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของไทย

สรุป

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีการผสมผสานหลักธรรมคำสอนเข้ากับวิถีชีวิตผ่านประเพณีสำคัญ ได้แก่ ประเพณีชักพระ การทอดผ้าป่า และการแข่งเรือยาว ประเพณีเหล่านี้ไม่เพียงสะท้อนถึงศรัทธาในพระพุทธศาสนา แต่ยังเป็นสื่อกลางในการสืบทอดวัฒนธรรม ส่งเสริมความสามัคคีของชุมชน และสร้างอัตลักษณ์ท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป ประเพณีชักพระ เป็นการจำลองเหตุการณ์ที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์หลังเทศนาโปรดพระพุทธมารดา มีการอัญเชิญพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนบุษบก และแห่แหนไปตามเส้นทางทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของสุราษฎร์ธานี การทอดผ้าป่า เป็นประเพณีทำบุญที่สะท้อนถึงความร่วมมือของชุมชนในการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา โดยประชาชนจะร่วมกันจัดพุ่มผ้าป่าและนำไปถวายวัดเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางศาสนา การแข่งเรือยาว จัดขึ้นควบคู่กับประเพณีชักพระ เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความสามัคคีของชาวบ้าน อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของจังหวัด

ข้อเสนอแนะ

การส่งเสริมความเข้าใจเชิงพุทธในประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และการแข่งเรือยาว

จัดกิจกรรมเสวนาธรรมก่อนหรือระหว่างงานชักพระ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจความหมายเชิงพุทธที่เกี่ยวข้องกับการอัญเชิญพระพุทธรูป ส่งเสริมให้ชุมชนและเยาวชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเตรียมงาน เช่น การตกแต่งเรือพระและการตักบาตร สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น เอกสาร แผ่นพับ หรือสื่อออนไลน์ที่อธิบายประวัติและความสำคัญของประเพณีชักพระ สนับสนุนการใช้วัตถุแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แทนการใช้สิ่งของพุ่มเฟื่อยที่อาจเป็นภาระแก่วัด จัดกิจกรรมพิเศษ เช่น การบรรยายธรรม หรือการสวดมนต์หมู่ร่วมกัน เพื่อให้การทอดผ้าป่าเป็นโอกาสแห่งการปฏิบัติธรรม ส่งเสริมจิตวิญญาณแห่งความสามัคคีและความไม่ยึดติดในการแข่งขัน โดยเน้นคุณค่าของการร่วมมือมากกว่าการเอาชนะ ใช้โอกาสนี้รณรงค์ศีลธรรม เช่น งดเหล้า-บุหรี่ระหว่างงาน หรือส่งเสริมพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักพุทธศาสนา

องค์ความรู้จากการศึกษา

1. บทบาทของศาสนาในวิถีชีวิต ประเพณีเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าศาสนาไม่ได้เป็นเพียงความเชื่อ แต่ยังมีบทบาทในวิถีชีวิต วัฒนธรรม และสังคมไทยในระดับท้องถิ่น
2. การสืบทอดวัฒนธรรม การดำรงอยู่ของประเพณีเหล่านี้สะท้อนถึงความพยายามของชุมชนในการอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมสู่คนรุ่นใหม่
3. ความสัมพันธ์ของชุมชนและศาสนา วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการรวมพลังศรัทธา ส่งเสริมคุณธรรม และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางจิตวิญญาณ
4. ความท้าทายในยุคปัจจุบัน แม้ว่าประเพณีเหล่านี้จะยังคงอยู่ แต่ก็ต้องเผชิญกับความท้าทาย เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การลดลงของศรัทธา และการพัฒนาเชิงพาณิชย์ของพิธีกรรมทางศาสนา
5. แนวทางในการอนุรักษ์ การผสมผสานเทคโนโลยีและสื่อสมัยใหม่ในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประเพณีทางศาสนา รวมถึงการส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการจัดงาน จะช่วยให้วัฒนธรรมและศาสนายังคงมีความหมายและสืบทอดต่อไปอย่างยั่งยืน

การศึกษาประเพณีชักพระ การทอดผ้าป่า และการแข่งเรือยาวในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่เพียงแต่เป็นการศึกษาด้านวัฒนธรรมและศาสนา แต่ยังเป็นการทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างศาสนา ชุมชน และวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทยในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2565). *ประวัติและความสำคัญของการแข่งขันเรือยาวในประเทศไทย*. สำนักพิมพ์กรมศิลปากร.
- กรมศิลปากร. (2560). *ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กรมศิลปากร
- พระครูสังฆรักษ์สุทัศน์ มุนินโท (ศักพันธ์), พัน ดอกบัว, & สวัสดิ์ อโณทัย. (2561). คุณค่าทางพุทธสุนทรียศาสตร์ในประเพณีวัฒนธรรมการชักพระในภาคใต้ ประเทศไทย. *วารสารเซนต์จอห์น*, 20(1), 213-228. สืบค้นจาก https://sju.ac.th/pap_file/6e775d382e2865206fb1286cf18d59ec.pdf
- พิทยา, น. (2561). การแข่งขันเรือยาวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่น: กรณีศึกษาแม่น้ำตาปี. *วารสารวิจัยวัฒนธรรมไทย*, 12(2), 45-60.

- พระไตรปิฎก. (2530). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหากิตติ สุจิตโต. (2556). บทบาทของวัดในการเสริมสร้างให้เกิดสันติสุขในสังคมไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 1(1), 1-14. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/download/76696/61627/>
- พระมหาสุหิตย์ อาภากรโ. (2561). พระพุทธศาสนากับสังคมไทย : การยืนหยัดและท้าทายในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2550-2560). *วารสารพุทธศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(3), 1-15. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jbp/article/view/242883>
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2561). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2562). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (ม.ป.ป.). *พระพุทธศาสนาเพื่อสังคม*. สืบค้นจาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/519>
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2564). *วัดจันทาวาส ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สืบค้นจาก <https://www.chaipat.or.th/publication/2018-01-16-02-49-14/9446-2018-06-25-03-48-38.html>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- สมชาย, ก. (2564). *เรื้อยาวไทย: ประวัติ ความเชื่อ และการพัฒนา*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแห่งชาติ.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2562). *ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของสุราษฎร์ธานี*. สำนักพิมพ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2560). *ประเพณีชักพระ*. สืบค้นจาก <https://sni.onab.go.th/th/content/category/detail/id/110/iid/9044>

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2565). *ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สุราษฎร์ธานี: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี.

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2565). *วัดพัฒนาราม*. สืบค้นจาก <https://sni.onab.go.th/th/content/category/detail/id/110/iid/9044>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2564). *สารานุกรมพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2563). *การแข่งขันเรือยาวกับความสามัคคีของชุมชน*. กรมวัฒนธรรม.

สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2563). *ประเพณีไทยในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งชาติ.